

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. kovo 6 d.*

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – Sąvoka „pagalba“ – Sąvoka „ekonominis pranašumas“ – Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio privataus ūkio subjekto principas – Taikomumo ir taikymo sąlygos – Finansų krizė – Paeiliui einančios banko gelbėjimo intervencijos – Vertinant antrą intervenciją atsižvelgimas arba neatsižvelgimas į riziką, kylančią dėl valstybės narės įsipareigojimų vykdant pirmą intervenciją“

Byloje C-579/16 P

dėl 2016 m. lapkričio 16 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Komisija, atstovaujama A. Bouchagiar, L. Flynn ir K. Blanck-Putz,

ieškovė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

FIH Holding A/S, įsteigtai Kopenhagoje (Danija),

FIH Erhvervsbank A/S, įsteigtam Kopenhagoje,

atstovaujamiems *advokat* O. Koktvedgaard,

ieškovams pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, C. G. Fernlund ir C. Vajda, teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (pranešėjas), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, S. Rodin ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. rugsėjo 19 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2017 m. lapkričio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Europos Komisija prašo panaikinti 2016 m. rugsėjo 15 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *FIH Holding ir FIH Erhvervsbank / Komisija* (T-386/14, EU:T:2016:474, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas panaikino 2014 m. kovo 11 d. Komisijos sprendimą 2014/884/ES dėl valstybės pagalbos SA.34445 (12/C), kurią suteikė Danija, kad FIH bankui nuosavybės teise priklausantis turtas būtų perduotas įmonei FSC (OL L 357, 2014, p. 89, toliau – ginčijamas sprendimas).

Ginčo aplinkybės

- 2 *FIH Erhvervsbank A/S* (toliau – FIH) yra uždaroji akcinė bendrovė, įsteigta pagal Danijos bankus reglamentuojančius teisės aktus ir kontroliuojama Danijos bankų priežiūros institucijų. Visas FIH ir visas jo patronuojamųjų bendrovių kapitalas priklauso *FIH Holding A/S*.
- 3 Paveiktam 2007 m. pasaulio finansų krizės, 2009 m. FIH buvo suteiktos dvi priemonės. Pirma, 2009 m. birželio mėn. jis gavo 1,9 mlrd. Danijos kronų (DKK) (apie 255 mln. EUR) 1 kategorijos mišraus kapitalo injekciją pagal 2009 m. vasario 3 d. *Lov om statstligt indskud i kreditinstitutter* (Valstybės finansuojamų kapitalo injekcijų įstatymas) ir remiantis šiuo įstatymu priimtą reglamentą. Antra, 2009 m. liepos mėn. Danijos Karalystė FIH suteikė 50 mlrd. DKK (apie 6,71 mlrd. EUR) valstybės garantiją pagal 2008 m. spalio 10 d. *Lov om finansiell stabilitet* (Finansų stabilumo įstatymas), iš dalies pakeistą 2009 m. vasario 3 d. Įstatymu Nr. 68 (toliau kartu – 2009 m. priemonės). FIH panaudojo visą minėtą garantiją obligacijoms išleisti.
- 4 Šiuos du įstatymus 2009 m. vasario 3 d. Sprendimu C(2009) 776 *final* dėl valstybės pagalbos schemos N31a/2009 – Danija Europos Komisija patvirtino kaip su vidaus rinka suderinamą pagalbos schemą.
- 5 2011 m. gruodžio 31 d. FIH išleistų ir Danijos užtikrintų obligacijų suma buvo lygi 41,7 mlrd. DKK (apie 5,59 mlrd. eurų), t. y. 49,94 % FIH balanso. Šių obligacijų galiojimo pabaiga buvo 2012 ir 2013 m.
- 6 2009–2011 m. vertinimo agentūra *Moody's* pažemino FIH reitingą nuo A2 iki B1 ir suteikė neigiamą perspektyvą.
- 7 Dėl, be kita ko, šio reitingo pažeminimo ir FIH išleistų Danijos valstybės užtikrintų obligacijų galiojimo pabaigos 2011 m. paaikškėjo, kad FIH susidurs su mokumo problemomis 2012 arba 2013 m., dėl kurių kils pavojus prarasti banko licenciją, kas lems jo likvidavimą.
- 8 Šiomis aplinkybėmis 2012 m. kovo 6 d. Danijos Karalystė pranešė Komisijai apie priemonių seriją (toliau – nagrinėjamos priemonės), kurias įgyvendinant buvo numatyta pirmiausia įsteigti naują *FIH Holding* patronuojamąją bendrovę *NewCo* ir jai turėjo būti perleistas problemiščiausias 17,1 mlrd. DKK (apie 2,3 mlrd. EUR) FIH turtas, iš esmės su nekilnojamuoju turto susijusios paskolos ir išvestiniai produktai, siekiant palengvinti FIH balansą.
- 9 Vėliau pasaulio finansų krizės aplinkybėmis Danijos institucijų įsteigta viešoji įstaiga *Financial Stability Company* (toliau – FSC) turėjo pirkti *NewCo* akcijų už 2 mlrd. DKK (apie 268 mln. EUR) sumą, kad ji būtų likviduota per ketverius metus. FSC turėjo finansuoti ir rekapitalizuoti *NewCo* vykdant likvidavimą, jeigu tai būtų būtina.
- 10 Galiausiai už šias priemones FIH turėjo grąžinti 2009 m. Danijos institucijų suteiktą 1,9 mlrd. DKK (apie 255 mln. EUR) kapitalo injekciją ir tai turėjo leisti FSC iš naujo įsigyti *NewCo* nepanaudojant savo lėšų.

- 11 FIH taip pat turėjo suteikti pirmą paskolą *NewCo*, t. y. 1,65 mlrd. DKK (apie 221 mln. EUR), kuri skirta numatomiems *NewCo* nuostoliams padengti ir kuri grąžinama, tik jeigu likvidavus *NewCo* perleistas su nekilnojamuoju turtu susijusias paskolas ir išvestinius produktus, bus gautas rezultatas, viršijantis 2 mlrd. DKK (apie 268 mln. EUR).
- 12 Be to, FIH turėjo suteikti *NewCo* antrą apie 13,45 mlrd. DKK (apie 1,8 mlrd. EUR) paskolą, kuri, kaip sutarta, turėjo baigtis, kai sueina 2009 m. Danijos valstybės užtikrintų obligacijų terminas, ir iš kurios FIH gautos sumos turėjo būti skirtos šioms Danijos valstybės užtikrintoms obligacijoms išpirkti.
- 13 Kalbant apie *FIH Holding*, buvo numatyta, kad ji teiks FSC neribotą garantiją dėl bet kokių nuostolių, todėl likviduojant *NewCo* (tai iš pradžių buvo numatyta atlikti 2016 m.) FSC turėjo teisę į visų jos nuostolių, patirtų dėl *NewCo* perpirkimo ir likvidavimo, padengimą.
- 14 2012 m. birželio 29 d. Sprendime C(2012) 4427 *final* dėl valstybės pagalbos SA.34445 (12/C) (ex 2012/N) – Danija Komisija pradėjo formalią patikrinimo procedūrą dėl nagrinėjamų priemonių, nes ji manė, kad jos buvo valstybės pagalba FIH, *FIH Holding* (toliau – FIH grupė) ir *NewCo*. Vis dėlto dėl finansinio stabilumo ji patvirtino nagrinėjamas priemones 6 mėnesių laikotarpiui arba, jeigu per šį laikotarpį Danijos Karalystė pateiks restruktūrizacijos planą, iki tada, kai ji priims galutinį sprendimą šiuo klausimu.
- 15 2012 m. liepos 2 d. FIH grąžino Danijos Karalystei 2009 m. suteiktą 1 kategorijos mišrių nuosavų viešųjų lėšų injekciją.
- 16 2013 m. sausio 4 d. Danijos Karalystė pateikė FIH restruktūrizacijos planą. Jo galutinė versija buvo pateikta 2013 m. birželio 24 d.
- 17 Per administracinę procedūrą Danijos Karalystė nurodė, be kita ko, kad nagrinėjamos priemonės nebuvo valstybės pagalba, nes sandoriai tarp FSC ir FIH grupės atitiko rinkos sąlygas ir ši grupė turėjo sumokėti visas su sandoriu ir *NewCo* likvidavimu susijusias išlaidas. Ji taip pat teigė, kad šiuo planu gerokai sumažinama rizika, kuri jai kilo dėl 2009 m. priemonių.
- 18 Siekdama atsakyti į per tyrimo procedūrą Komisijos išreikštą susirūpinimą, 2013 m. spalio 3 d. Danijos Karalystė pateikė pasiūlymą dėl išsipareigojimų paketą, jo galutinė versija buvo parengta 2014 m. vasario 3 d.
- 19 2014 m. kovo 12 d. Komisija pranešė Danijos Karalystei apie ginčijamą sprendimą. Šiame sprendime Komisija, pirma, nagrinėjamas priemones kvalifikavo kaip valstybės pagalbą, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir, antra, atsižvelgdama į restruktūrizacijos planą ir Danijos Karalystės pateiktus išsipareigojimus, pripažino, kad šios priemonės yra suderinamos su vidaus rinka pagal šios nuostatos 3 dalies b punktą.
- 20 Pirmoje vertinimo dalyje, susijusioje su pagalbos egzistavimu, Komisija analizavo, ar nagrinėjamomis priemonėmis buvo suteiktas ekonominis pranašumas FIH grupei. Šiuo tikslu Komisija išanalizavo minėtas priemones atsižvelgdama į rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio privataus ūkio subjekto principą (toliau – privataus ūkio subjekto principas); pagal ginčijamą sprendimą nagrinėjamu atveju atliekant šią analizę iš esmės reikėjo nustatyti, ar rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis privatus ūkio subjektas būtų dalyvavęs nustatytame sandoryje tomis pačiomis sąlygomis ir ta pačia tvarka kaip ir viešasis investuotojas, kai buvo priimtas sprendimas suteikti viešųjų išteklių (toliau – privataus investuotojo kriterijus).

- 21 Ginčijamo sprendimo 84–98 punktuose pateiktoje analizėje Komisija manė, kad iš principo dėl nepakankamo atlygio, numatyto už finansines priemones, kurių turėjo imtis Danijos valstybė, nagrinėjamos priemonės neatitiko privataus ūkio subjekto principo ir todėl FIH grupei buvo suteiktas pranašumas. Pagal šiuos apskaičiavimus visa pagalbos suma buvo apie 2,25 mlrd. DKK (apie 300 mln. EUR).
- 22 Iš šių punktų matyti, kad nors Komisija rėmėsi 2009 m. priemonėmis, ypač to sprendimo 88 ir 98 punktuose, ji įvertino nagrinėjamų priemonių ekonominį pagrįstumą, neatsižvelgdama į galimas išlaidas, kurių galėjo patirti Danijos valstybė, jeigu nebūtų imtasi minėtų priemonių, dėl rizikos, jai kilusios dėl 2009 m. priemonių.
- 23 Dėl pagalbos suderinamumo su vidaus rinka Komisija išanalizavo nagrinėjamas priemones, atsižvelgdama į jos Komunikatą dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje (OL C 72, 2009, p. 1) ir į Komunikatą dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2012 m. sausio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 356, 2011, p. 7).
- 24 Atsižvelgdama į pateiktą restruktūrizacijos planą ir Danijos Karalystės priimtus įsipareigojimus, kurie nurodyti ginčijamo sprendimo 56–62 punktuose ir pakartoti šio sprendimo priede, Komisija priėjo prie išvados, kad nagrinėjama pagalba yra suderinama. Šiuose įsipareigojimuose buvo numatyta, be kita ko, tai, kad FIH perves papildomai lėšų FSC, ir FIH įsipareigojimas nutraukti savo veiklą, kuri apima nekilnojamojo turto finansavimą, kapitalo investavimą ir privataus turto valdymą.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 25 2014 m. gegužės 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo FIH grupės ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.
- 26 Grįsdama savo ieškinį FIH grupė pateikė tris pagrindus, paremtus, pirma, SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimu, nes buvo neteisingai taikytas privataus ūkio subjekto principas, antra, klaidomis apskaičiuojant pagalbos sumą ir, trečia, Komisijos pareigos motyvuoti pažeidimu.
- 27 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas pritarė ieškinio pirmajam pagrindui ir todėl manė, kad nereikia nagrinėti antrojo pagrindo. Jis taip pat atmetė ieškinio trečiąjį pagrindą. Taigi, jis panaikino visą ginčijamą sprendimą ir priteisė iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Šalių reikalavimai

- 28 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą ir
 - priimti sprendimą dėl ieškinio pirmojoje instancijoje – jį atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidas, patirtas dvejose instancijose, iš FIH grupės arba
 - nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ieškinio antrojo pagrindo, ir atidėti sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų priėmimą.
- 29 FIH grupė Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas dvejose instancijose, arba

- nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ieškinio antrojo pagrindo, ir atidėti sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų priėmimą.

Dėl apeliacinio skundo

- 30 Grįsdama savo apeliacinį skundą Komisija nurodo vienintelį pagrindą, paremtą teisės klaida, kurią Bendrasis Teismas padarė aiškindamas SESV 107 straipsnio 1 dalį, kai buvo nagrinėjamas ieškinio pirmasis pagrindas.

Šalių argumentai

- 31 Pateikdama vienintelį pagrindą Komisija mano, kad taikydamas privataus ūkio subjekto principą Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nusprendė, kad vertindamas, ar nagrinėjamos priemonės buvo valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, jis turėjo palyginti Danijos valstybės elgesį priimant minėtas priemones ne su privataus investuotojo elgesiu, bet su rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio privataus kreditoriaus (toliau – privataus kreditoriaus kriterijus) elgesiu ir atsižvelgti į finansinę riziką, kurią ši valstybė narė patyrė dėl 2009 m. priemonių.
- 32 Anot Komisijos, privataus ūkio subjekto principas yra pagrįstas Sąjungos teisės sistemos neutralumu, kalbant apie nuosavybės režimą. Darytina išvada, kad pagal jurisprudenciją viešųjų įstaigų vykdomais ekonominiais sandoriais kitoms sandorio šalims nesuteikiama jokie pranašumo, todėl jie nelaikomi valstybės pagalba, jeigu tie sandoriai vykdomi įprastomis rinkos sąlygomis. Vis dėlto, jeigu viešoji įstaiga nesielgė kaip privatus ūkio subjektas panašioje situacijoje, bus laikoma, kad įmonei gavėjai buvo suteiktas ekonominis pranašumas.
- 33 Komisija priduria, kad privataus ūkio subjekto principas taikomas neatsižvelgiant į jokių svarstymus, išimtinai susijusius su valstybės, kaip viešosios įstaigos, vaidmeniu. Darytina išvada, kad taikant šį principą negalima atsižvelgti į iš valstybės, kaip viešosios valdžios, vaidmens kylančias pareigas.
- 34 Vadinasi, privataus ūkio subjekto principas yra ne paprasčiausias „ekonominio pagrįstumo kriterijus“, kaip manė Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime, bet juo siekiama nustatyti, ar konkretus sandoris yra ekonomiškai racionalus privataus ūkio subjekto požiūriu.
- 35 Nagrinėjamu atveju Komisija teigia, kad išlaidos, kurias būtų turėjusi patirti Danijos valstybė 2012 m. dėl 2009 m. priemonių, tik atspindi šiai valstybei narei, kaip viešajai valdžiai, tenkančias pareigas, nes jos buvo tiesioginė valstybės pagalbos, kuri minėtomis priemonėmis buvo suteikta FIH, pasekmė. Taigi Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 62–69 punktuose nusprendė, kad ginčijamame sprendime taikydama privataus ūkio subjekto principą Komisija neteisingai neatsižvelgė į išlaidas, kurias būtų turėjusi patirti Danijos valstybė, jeigu ji nebūtų priėmusi nagrinėjamų priemonių, ir kurios būtų atsiradusios dėl rizikos, kylančios dėl 2009 m. priemonių.
- 36 Pirma, FIH grupė mano, kad Komisijos analizė yra perteklinė, nes ji reiškia, jog niekada negalima atsižvelgti į valstybės narės ekonominę riziką, susiklosčiusią dėl ankstesnio valstybės pagalbos suteikimo, nagrinėjant, ar valstybė narė veikė taip, kaip būtų veikęs privatus ūkio subjektas.
- 37 Pagrindinis klausimas, kuris kyla dėl nagrinėjamų priemonių, yra veikiau tas, ar šiomis priemonėmis Danijos valstybė siekė bendrojo intereso ir todėl veikė kaip viešosios valdžios atstovė, ar siekė ekonominio tikslo, kurio galėtų siekti privatus kreditorius, atsidūręs panašioje situacijoje.
- 38 Taigi, anot FIH grupės, akivaizdu, kad Danijos valstybė veikė siekdama apsaugoti ekonominius interesus ir kad tokioje pačioje situacijoje atsidūrusiam privačiam kreditoriui būtų kilęs pavojus patirti didelius nuostolius, jeigu jis nebūtų pasistengęs išvengti nemokumo situacijos. Iš tiesų, kadangi

nagrinėjamosiomis priemonėmis buvo gerokai sumažinta ankstesnė Danijos valstybės rizika, jokiomis priežastimis nepateisinama, kad nuostatomis dėl valstybės pagalbos kliudoma racionali valstybės narės rizikos restruktūrizacija ir viešųjų lėšų geras administravimas.

- 39 Kaip skundžiamo sprendimo 67 punkte nurodė Bendrasis Teismas, atsižvelgiant į taisyklės dėl valstybės pagalbos kontrolės šis rezultatas būtų nelogiškas ir atsirastų viešųjų kreditorių diskriminacija, prieštaraujanti SESV 345 straipsnyje įtvirtintam neutralumo principui.
- 40 Antra, FIH grupė nurodo, kad iš 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213) matyti, jog valstybės pagalbos grąžinimo sąlygų pakeitimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, kaip elgtųsi privatus kreditorius, turėdamas omenyje visiško arba dalinio negrąžinimo riziką. Anot FIH grupės, Komisija turi patikrinti, ar tokiu pakeitimu suteikiamas papildomas pranašumas pirminės pagalbos gavėjui. Taip vien remdamasi tuo, kad ankstesnė priemonė buvo valstybės pagalba, Komisija negalės nevykdyti savo pareigos išnagrinėti nagrinėjamų priemonių ekonominį pagrįstumą, atsižvelgdama į Danijos valstybės ankstesnės rizikos sumažėjimą.
- 41 Trečia, FIH grupė mano, kad 2013 m. spalio 24 d. Sprendimas *Land Burgenland ir kt. / Komisija* (C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682) netaikytinas, nes to sprendimo 62 punkte pats Teisingumo Teismas pažymėjo, kad bylos, kurioje priimtas minėtas sprendimas, faktinės ir teisinės aplinkybės skiriasi iš esmės nuo tų, dėl kurių priimtas 2012 m. kovo 2 d. Sprendimas *Nyderlandai / Komisija* (T-29/10 ir T-33/10, EU:T:2012:98), patvirtintas 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimu *Nyderlandai / Komisija ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213).
- 42 Anot FIH grupės, tas pats pasakytina apie 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Ispanija / Komisija* (C-278/92–C-280/92, EU:C:1994:325) ir 2003 m. sausio 28 d. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-334/99, EU:C:2003:55), nes šiose bylose susiklosčiusios faktinės ir teisinės aplinkybės labai skiriasi nuo nagrinėjamos bylos.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 43 Pirmiausia primintina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją norint nacionalinę priemonę kvalifikuoti kaip „valstybės pagalbą“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, reikia, kad būtų įgyvendintos visos toliau nurodomos sąlygos. Pirma, ji turi būti valstybės arba iš valstybės išteklių suteikta pagalba. Antra, ši pagalba turi galėti paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Trečia, priemonė turi suteikti atrankinį pranašumą jos gavėjui. Ketvirta, ja turi arba gali būti iškraipoma konkurencija (žr., be kita ko, 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Komisija / World Duty Free Group ir kt.*, C-20/15 P ir C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Fondul Proprietatea*, C-150/16, EU:C:2017:388, 13 punktą).
- 44 Kadangi vienintelis apeliacinio skundo pagrindas susijęs tik su trečiaja iš šių sąlygų, pažymėtina, kad pagal taip pat suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės pagalba laikomi kišimais, kurie, kad ir kokios formos būtų, gali tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti įmonėms pranašumą arba kurie turi būti laikomi ekonomine nauda, kurios ją gaunanti įmonė nebūtų gavusi normaliomis rinkos sąlygomis (2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2017 m. birželio 27 d. Sprendimo *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 65 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 45 Taigi atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 1 dalies tikslą užtikrinti neiškraipytą konkurenciją (šiuo klausimu žr. 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Vokietija ir kt. / Kronofrance*, C-75/05 P ir C-80/05 P, EU:C:2008:482, 66 punktą), įskaitant valstybės ir privačias įmones, sąvoka „pagalba“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, negali apimti įmonei suteiktos priemonės iš valstybės išteklių, kai ji būtų galėjusi gauti tokį patį pranašumą įprastas rinkos sąlygas atitinkančiomis aplinkybėmis. Taigi

vertinimas, kokiomis sąlygomis buvo gautas pranašumas, iš esmės atliekamas taikant privataus ūkio subjekto principą (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 78 punktą ir 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 21 ir 22 punktus).

- 46 Be to, privataus ūkio subjekto principas yra vienas iš veiksnių, į kuriuos Komisija privalo atsižvelgti, siekdama nustatyti tokios pagalbos buvimą, todėl jis nėra išimtis, kuri taikoma tik valstybės narės prašymu, jei yra visi „valstybės pagalbos“ elementai, nurodyti SESV 107 straipsnio 1 dalyje (2012 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 103 punktas; 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep*, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 32 punktas ir 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 23 punktas).
- 47 Todėl, jei paaiškėtų, kad privataus ūkio subjekto principas gali būti taikomas, Komisija privalėtų paprašyti atitinkamos valstybės narės jai pateikti visą reikšmingą informaciją, kuri jai leistų patikrinti, ar šio principo taikymo sąlygos yra įvykdytos (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 104 punktą; 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep*, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 33 punktą ir 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Frucona Košice*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 24 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 48 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad kai valstybė narė, veikdama kaip akcininkė, bet ne kaip viešosios valdžios subjektas, suteikia įmonei ekonominį pranašumą, privataus ūkio subjekto principo taikymas nepriklauso nei nuo to, kokia forma buvo suteiktas šis pranašumas šiai įmonei, nei nuo to, kokios priemonės, kurios gali priklausyti valstybės viešajai valdžiai, buvo naudotos (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 81 ir 91–93 punktus).
- 49 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad privataus ūkio subjekto principo taikymu įmonės vertybinių popierių išpirkimo sąlygų pakeitimui negalima abejoti remiantis tuo, jog vertybinių popierių įsigijimas, dėl kurio valstybei suteikiamas investuotojo šioje įmonėje statusas, buvo finansuotas suteikiant valstybės pagalbą šiai įmonei (šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep*, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 34 punktą).
- 50 Nagrinėjamoje byloje ginčijamame sprendime analizuodama nagrinėjamą priemonę Komisija taikė privataus ūkio subjekto principą. Be to, nė viena iš šalių neginčija to, kad reikia taikyti šį principą siekiant įvertinti, ar minėtomis priemonėmis FIH grupei buvo suteiktas pranašumas, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 51 Vis dėlto šis apeliacinis skundas yra susijęs su klausimu, ar, remdamasi veikiau privataus kreditoriaus, o ne privataus investuotojo kriterijumi, Komisija turėjo atsižvelgti į riziką, kuri kilo Danijos valstybei dėl 2009 m. priemonių.
- 52 Šiuo klausimu, pirma, pažymėtina, kad kai taikomas privataus ūkio subjekto principas, nustatytu atveju konkrečiai naudojamas kriterijus turi būti apibrėžiamas remiantis, be kita ko, atitinkamos valstybės narės numatomų operacijų pobūdžiu. Tarp kriterijų, kuriuos galima taikyti, yra privataus investuotojo kriterijus ir privataus kreditoriaus kriterijus.
- 53 Neginčijama, kad nagrinėjamos priemonės apėmė FSC investicijas į *NewCo* ir kad per administracinę procedūrą Danijos Karalystė nurodė, jog šios investicijos atitiko rinkos sąlygas. Ši valstybė narė taip pat teigė, kad nagrinėjamomis priemonėmis buvo sumažinta rizika, kuri jai kilo dėl 2009 m. priemonių, ir jos buvo susijusios su jos turimų skolinių reikalavimų FIH atžvilgiu administravimu.

- 54 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad buvo galima atsižvelgti į Komisijos naudotą privataus investuotojo kriterijų ir į privataus kreditoriaus kriterijų, kurį taikyti prašo FIH grupė ir kuris, anot Bendrojo Teismo, buvo tinkamas nagrinėjamosioms priemonėms įvertinti skundžiamame sprendime.
- 55 Kita vertus, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad vertinant, ar ta pati priemonė įprastomis rinkos sąlygomis būtų taikoma privataus investuotojo, esančio kaip galima panašesnėje į valstybės situacijoje, reikia atsižvelgti tik į naudą ir pareigas, susijusias su pastarosios, kaip privataus ūkio subjekto, padėtimi, išskyrus naudą ir pareigas, susijusias su jos, kaip viešosios valdžios subjekto, įgaliojimais (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Land Burgenland ir kt. / Komisija*, C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682, 52 punktą).
- 56 Taigi vertindamas valstybės priemonės ekonominį pagrindimą, kurio reikalaujama pagal privataus ūkio subjekto principą, Teisingumo Teismas neatsižvelgė į valstybės išlaidas, susijusias su darbuotojų atleidimu iš darbo, bedarbio pašalpomis ir pagalba pramonės struktūrai atkurti (šiuo klausimu žr. 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-278/92–C-280/92, EU:C:1994:325, 22 punktą), suteiktomis garantijomis ir valstybės turimais skoliniais reikalavimais, tiek, kiek jos pačios nėra valstybės pagalba (šiuo klausimu žr. 2003 m. sausio 28 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-334/99, EU:C:2003:55, 138 ir 140 punktus ir 2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Land Burgenland ir kt. / Komisija*, C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682, 55, 56 ir 61 punktus).
- 57 Konkrečiai kalbant, dėl pastarojo atvejo Teisingumo Teismas patikslino, jog dėl to, kad suteikdama pagalbą valstybė narė iš esmės siekia kitokių tikslų nei pelnas iš jai priklausančiai įmonei suteiktų priemonių, reikia pripažinti, kad šias priemones iš principo teikia valstybė, vykdanči viešosios valdžios įgaliojimus (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Land Burgenland ir kt. / Komisija*, C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682, 56 punktą).
- 58 Darytina išvada, kad valstybės patiriama rizika dėl anksčiau suteiktos valstybės pagalbos, yra susijusi su jos viešosios valdžios įgaliojimais, todėl jos neapima veiksniai, į kuriuos normaliomis rinkos sąlygomis privatus ūkio subjektas atsižvelgtų atlikdamas savo ekonominius skaičiavimus (šiuo klausimu žr. 2003 m. sausio 28 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-334/99, EU:C:2003:55, 138 ir 140 punktus).
- 59 Toks teiginys visų pirma taikytinas pareigoms, kurios kyla valstybei iš anksčiau įmonei suteiktų paskolų ir garantijų, kurios sudaro valstybės pagalbą. Iš tiesų, jeigu būtų atsižvelgiama į jas vertinant dėl tos pačios įmonės priimtas valstybės priemones, nebūtų galima šių priemonių kvalifikuoti kaip valstybės pagalbos, nors jos ir neatitinka normalių rinkos sąlygų, vien dėl to, kad ekonomiškai jos yra palankesnės valstybei nei pasirinkimas jų nepriimti. Taigi toks padarinys pažeistų tikslą užtikrinti neiškraipytą konkurenciją, nurodytą šio sprendimo 45 punkte.
- 60 Nagrinėjamu atveju, kaip nurodė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 2 ir 3 punktuose, 2009 m. priimtiems dviem įstatymams, pagal kuriuos Danijos valstybė priėmė 2009 m. priemones, Komisija sprendime C(2009) 776 *final* pritarė kaip valstybės pagalbos schemai, suderinamai su vidaus rinka. Iš minėto sprendimo 47, 53 ir 55 punktų matyti, kad, kaip ir Danijos vyriausybė, Komisija manė, jog šiuose dviejuose įstatymuose įtvirtintos priemonės buvo valstybės pagalba, nes privatus investuotojas nebūtų ėmęsis panašiomis sąlygomis panašios priemonės padidinti kapitalą ir skirti atitinkamas garantijas.
- 61 Be to, iš skundžiamo sprendimo arba iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad 2009 m. priemonėmis Danijos valstybė bent jau iš dalies siekė pelno. Taip pat negalima pripažinti, kad šioje byloje per administracinę procedūrą arba teismo procesą buvo nurodytas toks tikslas, kuriam pagrįsti būtų buvusi pateikta objektyvi ir patikrinama informacija. Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad iš jokios bylos medžiagos negalima nustatyti, kad 2009 m. priemonės nebuvo arba tik iš dalies buvo valstybės pagalba.

- 62 Iš to darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju taikydama privataus ūkio subjekto principą Komisija pagrįstai neatsižvelgė į riziką, susijusią su 2009 m. priemonėmis FIH suteikta valstybės pagalba. Taigi Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai iš esmės skundžiamo sprendimo 69 ir 71 punktuose manė, kad taip Komisija neteisingai taikė privataus ūkio subjekto principą ginčijamame sprendime.
- 63 Iš tiesų dėl to Bendrasis Teismas neteisingai nurodė Komisijai įvertinti nagrinėjamų priemonių ekonominį pagrįstumą ne privataus ūkio subjekto, esančio panašioje padėtyje, požiūriu, bet valstybės, kuri vykdydama viešosios valdžios įgaliojimus anksčiau 2009 m. priemonėmis suteikė FIH valstybės pagalbą, kuria ji siekė apriboti finansines pasekmes, požiūriu.
- 64 Šių teiginių negali paneigti FIH grupės argumentai, pagrįsti, pirma, 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 34–37 punktais, antra, 2012 m. birželio 5 d. Sprendimu *Komisija / EDF* (C-124/10 P, EU:C:2012:318) ir 2013 m. sausio 24 d. Sprendimu *Frucona Košice / Komisija* (C-73/11 P, EU:C:2013:32) ir, trečia, geru viešųjų lėšų administravimu.
- 65 Iš tiesų, pirma, dėl argumentų, pagrįstų, kaip teigia FIH grupė, šios bylos faktinių ir teisinių aplinkybių panašumu į aplinkybes, dėl kurių priimtas 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213), pažymėtina, kad apeliacinio skundo pagrindas, su kuriuo siejami FIH grupės nurodyti to sprendimo punktai, buvo susijęs su privataus ūkio subjekto principo, kurį Komisija atmetė, taikymu, o ne su, kaip nagrinėjamoje byloje, jo taikymu atitinkamoms priemonėms. Konkrečiai kalbant, minėto sprendimo 34 ir 37 punktuose Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad negalima iš karto atsisakyti taikyti šį kriterijų valstybės priemonei iš principo vien dėl ryšių, kurie gali egzistuoti tarp ginčijamos valstybės intervencijos ir viešosios valdžios vykdymo ankstesnės valstybės pagalbos suteikimo forma.
- 66 Savaime suprantama, kad iš 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 35 ir 36 punktų matyti, jog šioje byloje Komisija turėjo išnagrinėti Nyderlandų valstybės ketinamų numatyti kapitalo injekcijos, kuri anksčiau buvo suteikta valstybės pagalbos forma, grąžinimo sąlygų pakeitimų ekonominį pagrįstumą, remdamasi galimu privataus investuotojo elgesiu.
- 67 Vis dėlto, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 63 ir 65–68 punktuose, joku būdu negalima manyti, kad Teisingumo Teismas taip nurodė šiai institucijai atlikti išsamesnį tyrimą, kuris viršija numatomų pakeitimų ekonominį pagrįstumą ir kuris dėl šios priežasties reiškia, jog reikia atsižvelgti į Nyderlandų valstybei kylančią riziką dėl valstybės pagalbos, kurią ji anksčiau suteikė įmonei gavėjai.
- 68 Be to, 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 36 punkte Teisingumo Teismas tikrai nurodė, kad privatus investuotojas galėtų sutikti su kapitalo injekcijos grąžinimo sąlygų pakeitimu, be kita ko, padidindamas tikimybę susigrąžinti šią injekciją. Vis dėlto šis patikslinimas nereiškia, kad analizuojant priemonės ekonominį pagrįstumą siekiant nustatyti, ar atitinkamos valstybės elgesys galėtų būti pritaikytas privačiam investuotojui, gali būti atsižvelgta į riziką, kuri kyla šiai valstybei narei dėl ankstesnės valstybės pagalbos suteikimo.
- 69 Šiuo klausimu pažymėtina, kad byloje, kurioje priimtas 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai ir ING Groep* (C-224/12 P, EU:C:2014:213), priešingai nei nagrinėjamoje byloje, tuomet, kai buvo numatyti minėti pakeitimai, ankstesnės pagalbos gavėjas neturėjo finansinių sunkumų, kurie galėjo kelti abejonių dėl tolesnio jo eksploatavimo, ir šie pakeitimai nereiškė jo gelbėjimo panaudojant dideles viešąsias investicijas.
- 70 Iš tiesų minėti pakeitimai buvo iš esmės susiję su tuo, kad įmonė pagalbos gavėja pradės anksčiau grąžinti suteiktą kapitalą ir taip padidės galimybės, jog Nyderlandų valstybei bus tinkamai atlyginta; tai pirminėse sąlygose bet koku atveju nebuvo užtikrinta.

- 71 Antra, remdamasi 2012 m. birželio 5 d. Sprendimu *Komisija / EDF* (C-124/10 P, EU:C:2012:318) ir 2013 m. sausio 24 d. Sprendimu *Frucona Košice / Komisija* (C-73/11 P, EU:C:2013:32), FIH grupė nurodo argumentą, pagal kurį iš esmės valstybės skolinio reikalavimo įmonei fiskalinis pobūdis, net jeigu šis reikalavimas yra susijęs su viešosios valdžios įgaliojimų įgyvendinimu, nekliudo taikyti privataus ūkio subjekto principo vertinant priemonę, kuria valstybė pakoreguoja skolinį išipareigojimą tai pačiai įmonei, pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 72 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pirmesniame punkte minėta jurisprudencija yra reikšminga tiek, kiek ji susijusi su privataus ūkio subjekto principo taikomumu, bet ne su šio principo taikymu nustatytu atveju (šiuo klausimu žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimu *Komisija / EDF*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 100 punktą ir 2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Land Burgenland ir kt. / Komisija*, C-214/12 P, C-215/12 P ir C-223/12 P, EU:C:2013:682, 51 punktą).
- 73 Taigi remiantis šia jurisprudencija tikrai negalima abejoti šio sprendimo 57–59 punktuose padaryta išvada, pagal kurią negalima atsižvelgti į riziką, kuri kyla valstybei narei dėl skolinio reikalavimo, kuris atsirado dėl valstybės pagalbos suteikimo įmonei, nes ši rizika neatsiejama nuo viešosios valdžios statuso, taikant privataus ūkio subjekto principą tos pačios valstybės anksčiau numatytai priemonei tai pačiai įmonei.
- 74 Trečia ir galiausiai, dėl viešųjų lėšų gero administravimo pažymėtina, kad FIH grupei negalima pritarti, kai ji iš esmės teigia, kad ginčijamame sprendime pritaikius privataus ūkio subjekto principą atliekant nagrinėjimą pagal SESV 107 straipsnį nebegalima atsižvelgti į valstybės narės ekonominę riziką, kylančią dėl ankstesnės pagalbos suteikimo, ir jos norą apsaugoti savo ekonominius interesus.
- 75 Iš tiesų, nors tiesa, kad į tokius aspektus neatsižvelgiama nagrinėjant, ar egzistuoja valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, tai nereiškia, kad, kaip per posėdį Teisingumo Teisme nurodė Komisija ir kaip teigė generalinis advokatas savo išvados 81 ir 83 punktuose, į šiuos svarstymus ši institucija negali atsižvelgti, kai ji vertina vėlesnės valstybės pagalbos suderinamumą su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį, ir taip pripažinti, kaip nagrinėjamoje byloje, kad minėta priemonė yra suderinama.
- 76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia pritarti vieninteliam apeliacinio skundo pagrindui ir todėl panaikinti skundžiamą sprendimą.

Dėl ginčo pirmojoje instancijoje

- 77 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai Bendrojo Teismo sprendimas yra panaikinamas, Teisingumo Teismas pats gali priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti.
- 78 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas turi visą reikiamą informaciją, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl ieškinio pirmojoje instancijoje pirmojo pagrindo, paremto SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimu tiek, kiek neteisingai taikytas privataus ūkio subjekto principas.
- 79 Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 51–63 punktų, FIH grupės argumentams, kuriais siekiama, kad būtų konstatuota, jog Komisija šioje byloje turėjo taikyti privataus kreditoriaus, o ne privataus investuotojo kriterijų, negalima pritarti.
- 80 Taigi ieškinio pirmąjį pagrindą reikia atmesti.
- 81 Tačiau, priešingai tam, ką iš esmės teigia Komisija, ginčo negalima išspręsti, kalbant apie ieškinio pirmojoje instancijoje antrąjį pagrindą.

- 82 Iš tiesų, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 85 punkto, Bendrasis Teismas manė, kad kadangi ieškinio pirmajam pagrindui buvo pritarta, nereikėjo nagrinėti antrojo pagrindo, pagrįsto klaidomis apskaičiuojant pagalbos sumą.
- 83 Todėl bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl jam pateikto antrojo pagrindo, dėl kurio sprendime nepareiškė savo nuomonės.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 84 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2016 m. rugsėjo 15 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *FIH Holding ir FIH Erhvervsbank / Komisija* (T-386/14, EU:T:2016:474).**
- 2. Atmesti Europos Sąjungos Bendrajame Teisme pateikto ieškinio pirmąjį pagrindą.**
- 3. Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl antrojo pagrindo.**
- 4. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.